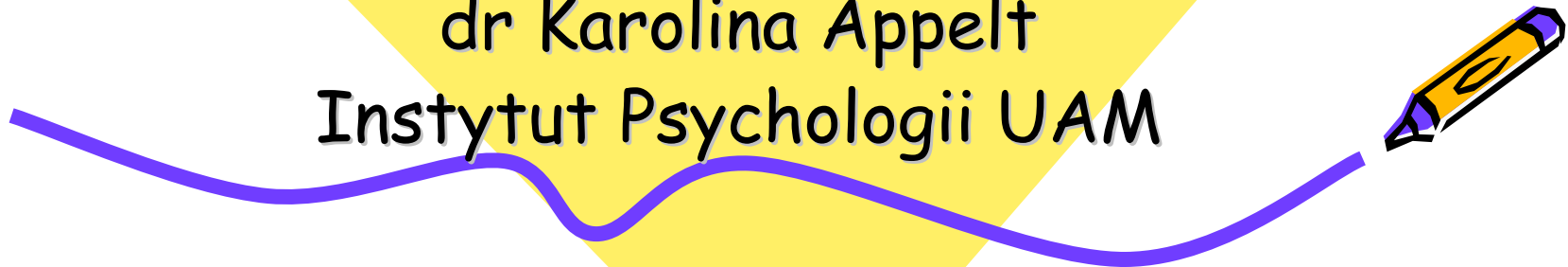

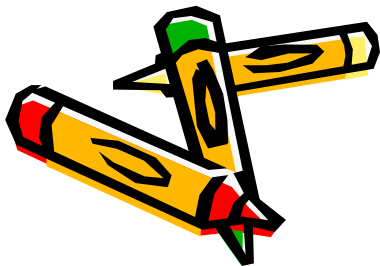
**Gotowość szkolna:
gotowość dziecka + gotowość szkoły =
owocne spotkanie**

dr Karolina Appelt
Instytut Psychologii UAM

tematyka wykładu:

- co to znaczy być gotowym, co to jest gotowość szkolna, jakie są jej aspekty, przejawy w funkcjonowaniu dziecka
- gotowość dziecka do szkoły i gotowość szkoły do przyjęcia dziecka - interakcyjne ujęcie
- diagnoza gotowości szkolnej
- budowanie szkolnej gotowości jako proces rozwoju a nie stan w życiu dziecka
- obawy rodziców związane z pójściem dziecka do szkoły

Obowiązek szkolny

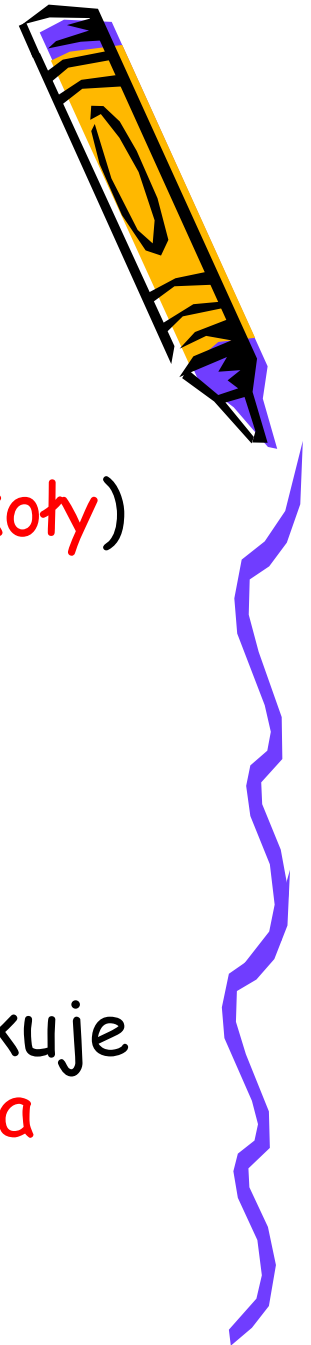

- W roku 2004 w Polsce ustawowo wprowadzono **roczny obowiązek przygotowania do szkoły**.
- 6/7 lat konieczność rozpoczęcia **obowiązku szkolnego** (czas wyznaczany przez zegar społeczny), który trwa aż do czasu zakończenia edukacji w gimnazjum, nie dłużej jednak niż do ukończenia 18 roku życia.
- Ukończenie obowiązku szkolnego nie oznacza jednak zakończenia **procesu skolaryzacji**. Może on trwać dłużej w zależności od wyboru drogi kształcenia i sposobu przygotowywania się do podjęcia pracy zawodowej.
- przepisy przejściowe:
 - W latach szkolnych 2009-2013 dziecko w wieku 5 lat ma prawo do odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego
 - na wniosek rodziców, obowiązkiem szkolnym może być objęte dziecko, które w danym roku kalendarzowym kończy 6 lat

Uwarunkowania sposobu radzenia sobie przez dziecko z wyzwaniami, jakie stawia przed nim rozpoczęcie nauki w szkole:

- warunki, w jakich przebiegać będzie edukacja szkolna (**gotowość szkolna szkoły**)
- osiągnięcia rozwojowe z jakimi dziecko rozpoczyna naukę, jaki jest bagaż jego doświadczeń, wiedza i umiejętności opanowane w całym okresie dzieciństwa (**gotowość szkolna dziecka**)
- wsparcie ze strony rodziny, które uzyskuje i na które może liczyć (**gotowość szkolna rodziców**)

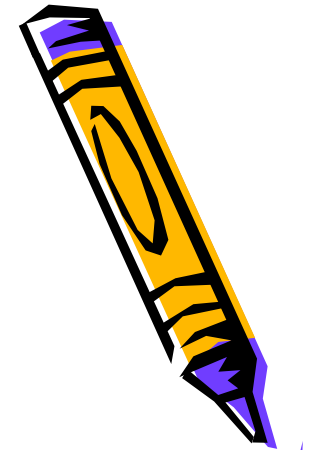

ujęcie interakcyjne

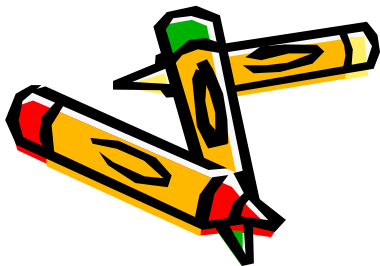
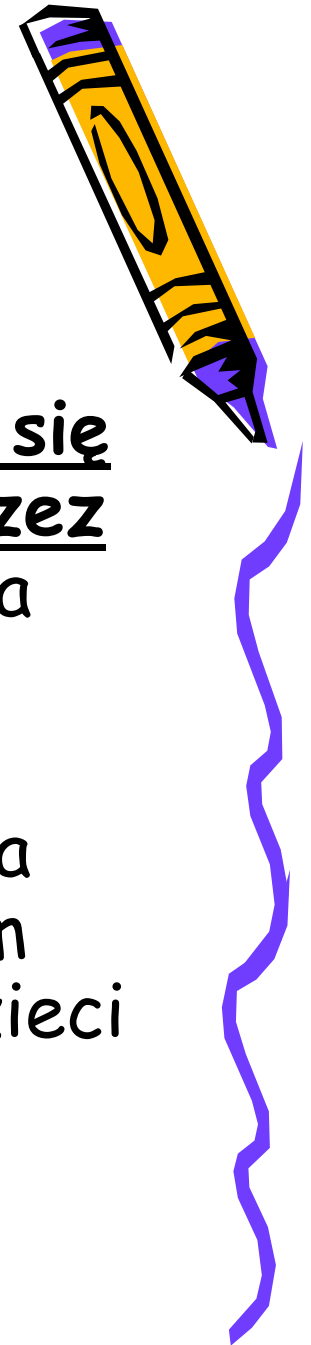
• Na początku edukacji istotne jest, z jakimi osiągnięciami rozwojowymi wchodzi dziecko do szkoły. Problem ten jest przedmiotem badań od wielu lat, nazywany bywa **problemem dojrzałości szkolnej** lub **gotowości szkolnej (szersze ujęcie)**.

• Współcześnie problem gotowości szkolnej dziecka ujmowany jest dynamicznie w kategoriach interakcyjnych, jako efekt wzajemnej interakcji czynników tkwiących w dziecku i czynników tkwiących w jego środowisku.

Poziom gotowości szkolnej dziecka to efekt **wzajemnego dopasowania między wymaganiami szkoły a jego możliwościami sprostania im.**

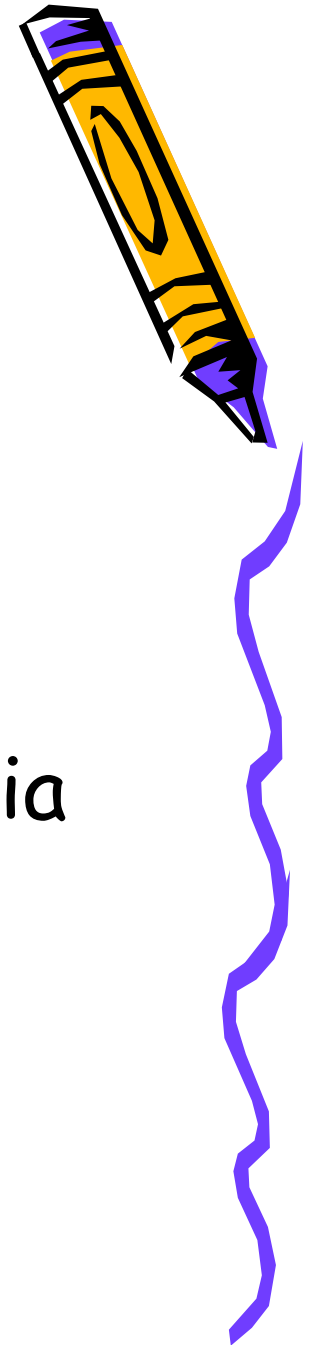
- Istotne znaczenie w procesie uczenia się odgrywają umiejętności opanowane przez dziecko w całym okresie dzieciństwa, a szczególnie (choć nie tylko) w wieku przedszkolnym.
- Kształtowaniu tych umiejętności sprzyja edukacja przedszkolna, której zadaniem jest wyrównanie szans edukacyjnych dzieci pochodzących z różnych środowisk.

Zdaniem A. Brzezińskiej (1987b, s. 43-44) „gotowość do czytania i pisania jest stanem w rozwoju dziecka, będącym rezultatem dojrzewania oraz dotychczasowego treningu wychowawczego, który czyni je wrażliwym na znaki, ich istotę i znaczenie w procesie komunikowania się ludzi, a jednocześnie gotowym do odnoszenia korzyści ze wskazówek otoczenia dotyczących opanowania umiejętności czytania i pisania”.

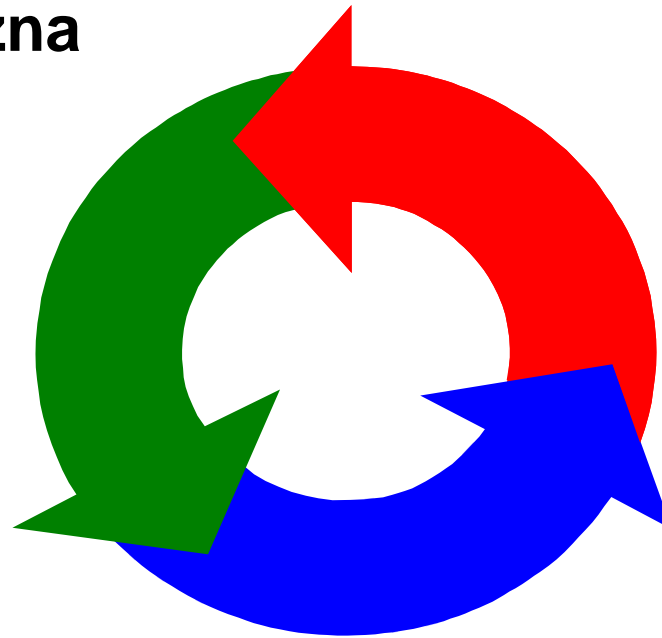

- statyczne *vs* dynamiczne ujęcie gotowości szkolnej
- stan na wejściu *vs* proces budowania gotowości na etapie edukacji elementarnej

trzy istotne aspekty gotowości:

gotowość
psychomotoryczna

gotowość
słownikowo -
pojęciowa

gotowość
emocjonalno -
motywacyjna

gotowość psychomotoryczna

- odpowiedni poziom rozwoju mowy (m. in. poprawna wymowa)
- określona lateralizacja
- sprawność ręki dominującej (w zakresie szybkości i precyzji ruchów)
- prawidłowy poziom percepcji słuchowej i wzrokowej
- właściwa koordynacja wzrokowo - słuchowo - ruchowa
- zdolność koncentracji uwagi
- odpowiednia pojemność pamięci

gotowość słownikowo - pojęciowa

- wiąże się z zasobem doświadczenia psychologicznego i językowego, które warunkuje właściwe rozumienie znaczeń
- podstawowa wiedza o świecie, o sobie (także o szkole)
- umiejętność operowania posiadanym słownictwem (tworzenie antonimów, rodzin wyrazów, opisywanie, opowiadanie)
- wiedza dotycząca reguł życia społecznego, zachowania się w sytuacjach społecznych

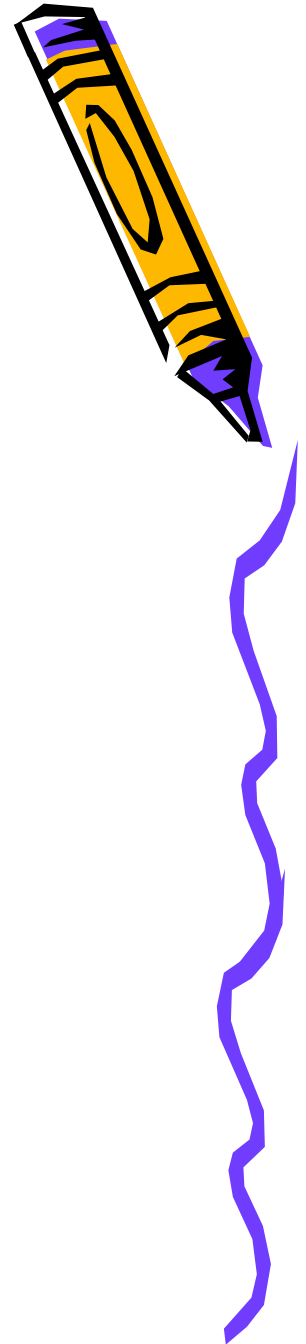
gotowość emocjonalno - motywacyjna

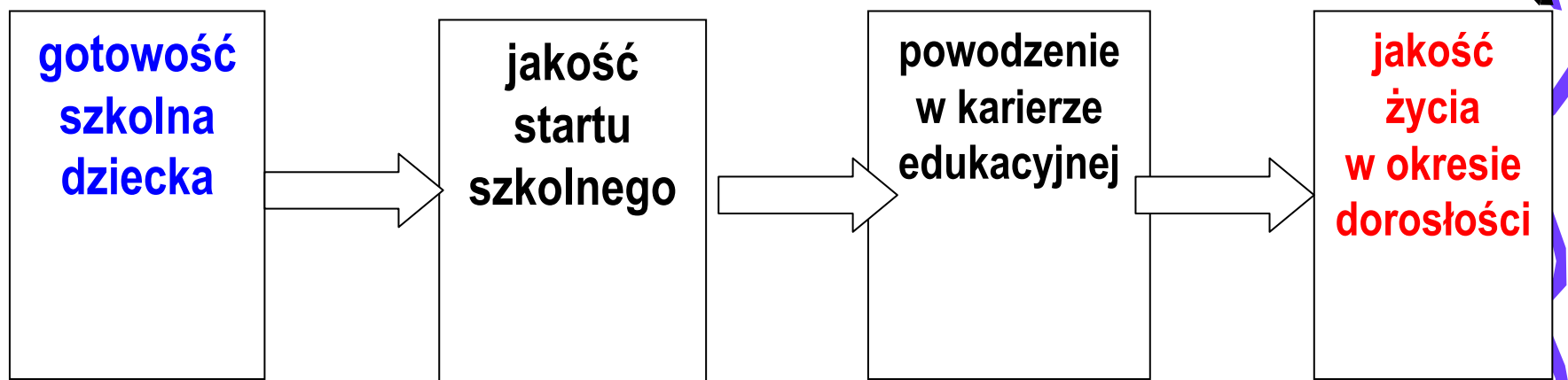
- emocjonalne radzenie sobie z rozstaniem z rodzicami
 - umiejętności nawiązywania kontaktu z nowymi osobami
 - pozytywne nastawienie do samodzielnego rozwiązywania zadań
 - odporność emocjonalna na sytuacje trudne intelektualnie, wytrwałość w działaniu, dążenie do osiągnięcia celu, panowanie nad sobą, odraczenie gratyfikacji
 - wyrażanie swoich emocji w sposób akceptowany społecznie
 - rozpoznawanie, nazywanie swoich emocji
 - nastawienie na poznawanie, odkrywanie i badanie,
 - nastawienie na samodzielne próbowanie różnych dróg działania i rozwiązywania trudności, także poprzez szukanie pomocy
- radzenie sobie bez nieustannego wsparcia

- zrównoważony vs
niezrównoważony rozwój w
poszczególnych sferach

Dlaczego gotowość szkolna jest ważna?

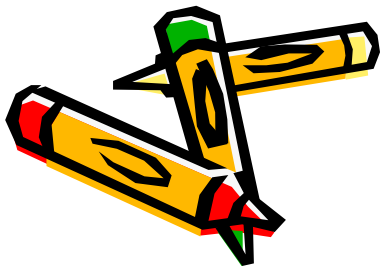
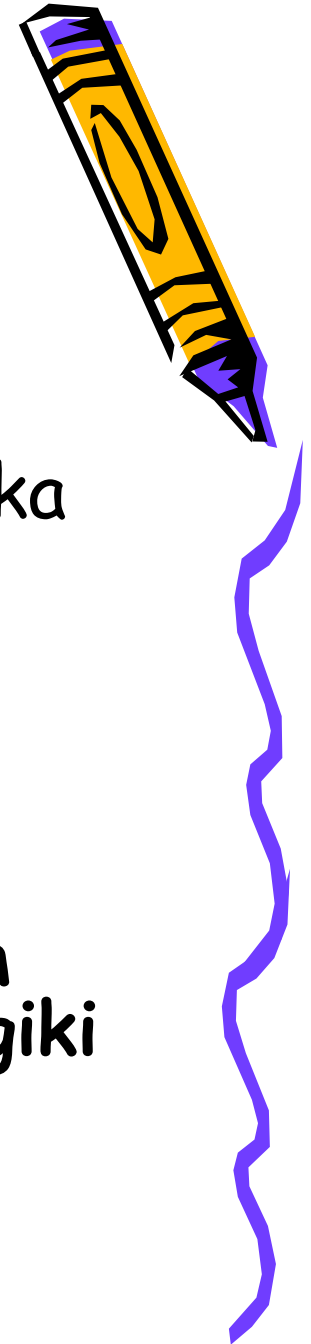

Gotowość szkolna a jakość życia w dorosłości

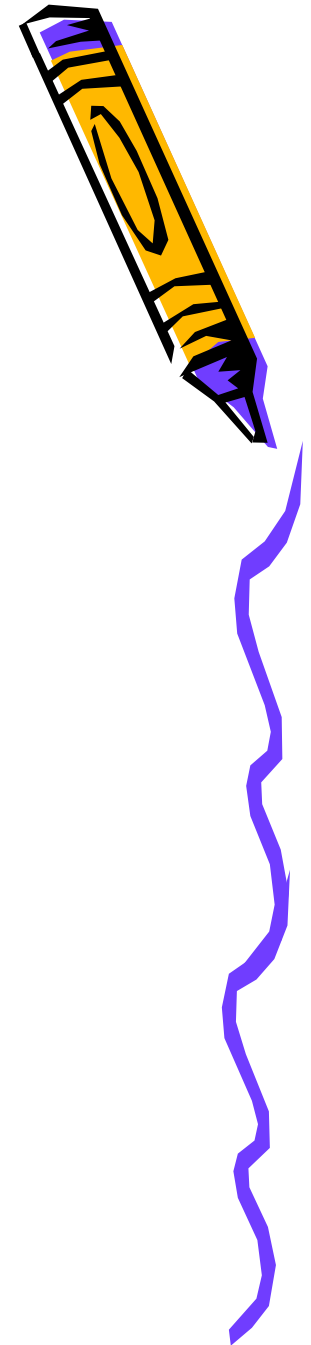
metafora uciekającego pociągu

- znacznie obniżony poziom gotowości szkolnej jest istotnym czynnikiem ryzyka niepowodzeń szkolnych
- potrzeba wypracowania trafnej i rzetelnej metody diagnostycznej do prowadzenia przesiewowych badań sześciolatków jest ważnym wyzwaniem dla współczesnej psychologii i pedagogiki

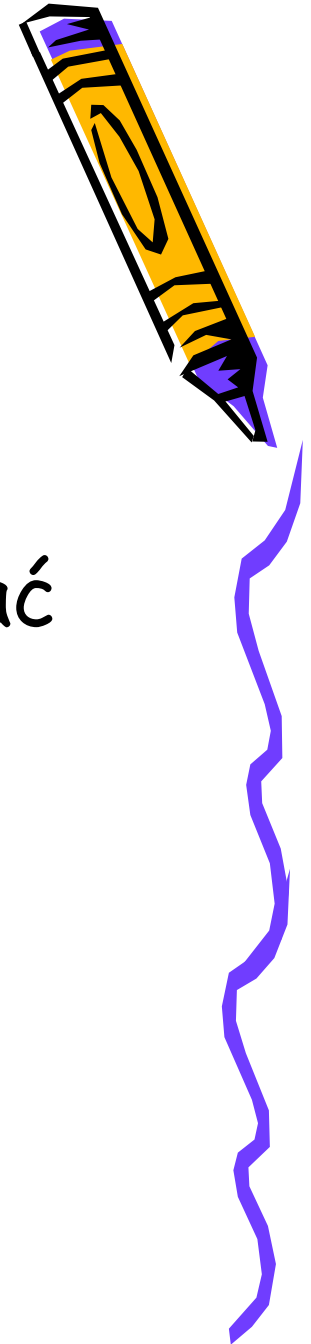
badanie gotowości szkolnej

- stan obecny a potrzeby
- badania indywidualne a grupowe
- badanie gotowości a diagnoza wczesnoszkolna

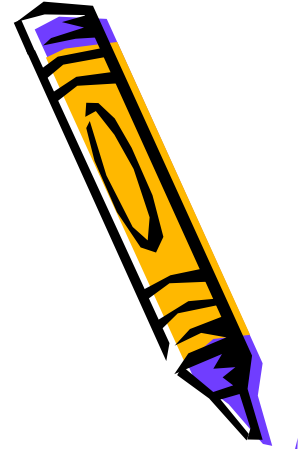
badanie gotowości a proces rozwoju

- badanie gotowości, by prognozować dalszy proces rozwoju
- czynnik czasu (zapisy do szkoły a rozpoczęcie szkoły)

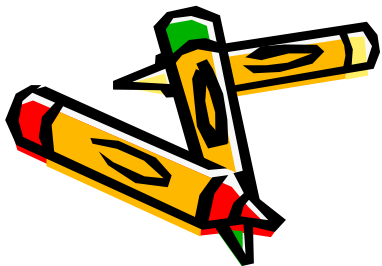
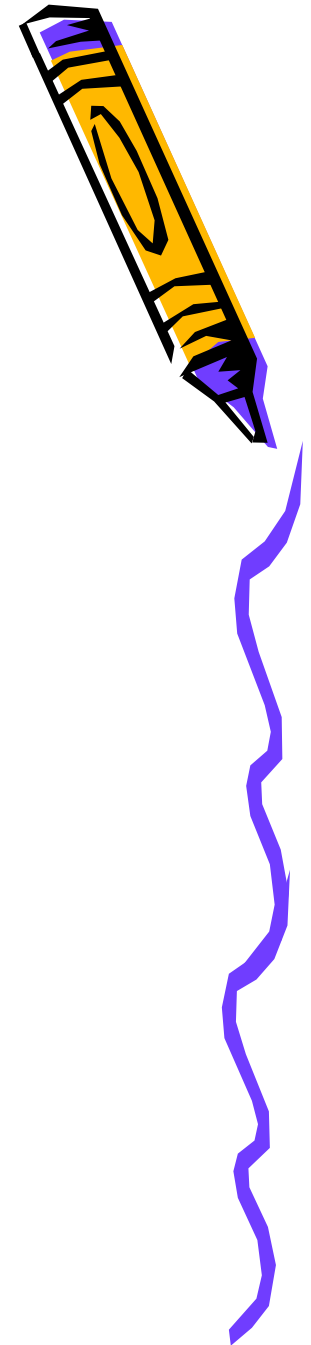

SAR a SNR

- SAR - strefa aktualnego rozwoju, to co dziś dziecko potrafi zrobić samodzielnie, bez pomocy
- SNR - strefa najbliższego rozwoju, poziom rozwiązywania zadań pod kierunkiem, przy pomocy dorosłych, we współpracy - przyszły obraz możliwości dziecka
- METAFORA: ogrodnik

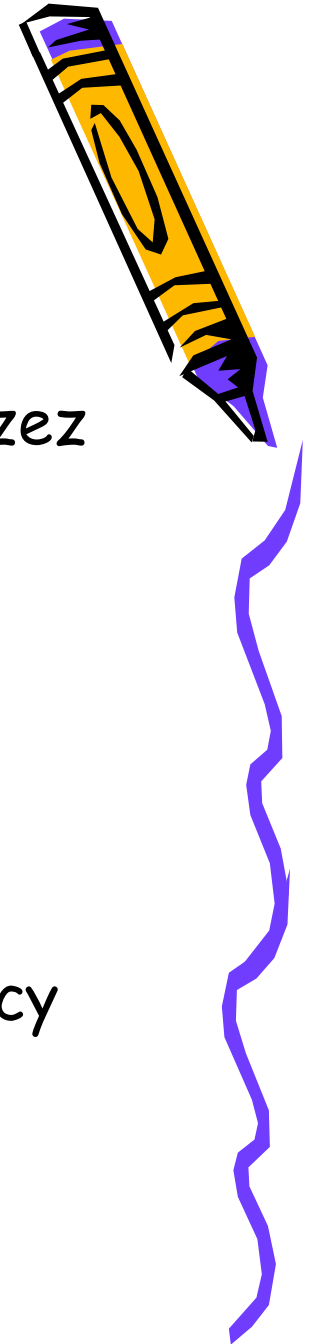

- *Czy dziecko sześciolatnie jest gotowe do szkoły???*
- *Czy posłać sześciolatka do I klasy???*

To zależy od wielu czynników:

- od umiejętności, kompetencji rozwiniętych przez dziecko
- sytuacji rodzinnej (pierwsze/kolejne dziecko)
- chęci, motywacji dziecka
- wieku dziecka (styczeń-grudzień)
- do jakiej szkoły?
- do jakiej klasy? (np. jak duża będzie grupa)
- kompetencji, doświadczeń wychowawcy (w pracy ze zróżnicowanym zespołem)

- Jak wspierać rozwój szkolnej gotowości dziecka?

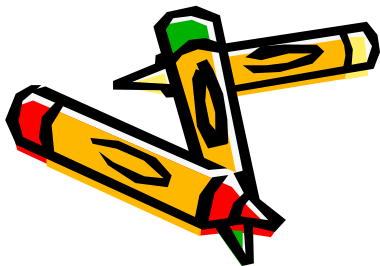
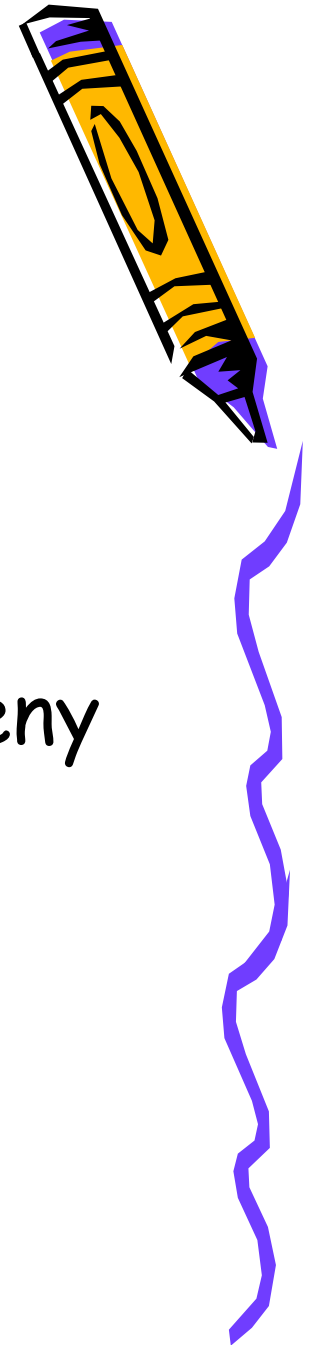

Kilka wskazówek:

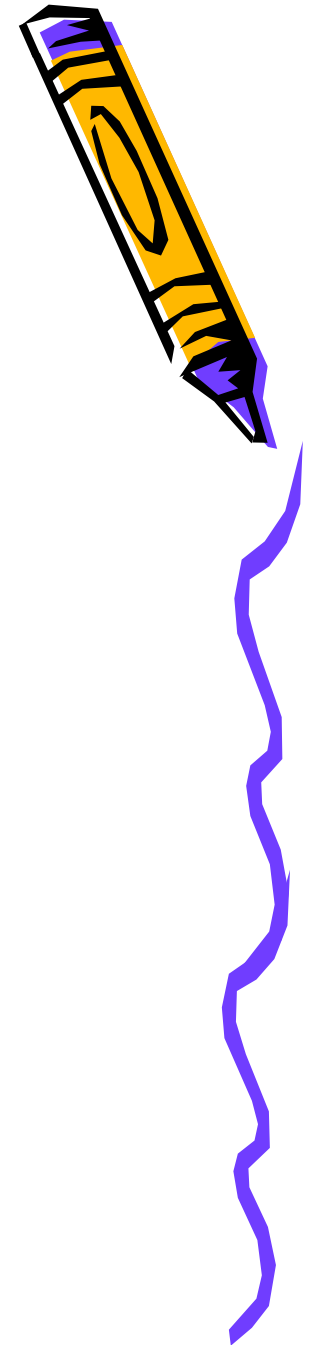
- pomoc w poszerzaniu wiedzy (o świecie, o sobie, o szkole)
- kształtowanie stosunku do szkoły
- rozwijanie orientacji w przestrzeni i czasie
- pomoc w zrozumieniu przyczyn zdarzeń i zjawisk i ich konsekwencji
- osłabianie tendencji do egocentryzmu
- czytanie, czytanie, czytanie...
- gry i zabawy edukacyjne wyprzedzające dziecko rozwojowo o rok/dwa
- uczenie koncentracji uwagi, nie wymaganie zbyt długiej koncentracji uwagi
- uczenie różnych strategii zapamiętywania
- rozwijanie świadomości uczenia się

- wspieranie kształtowania się pozytywnej, realistycznej samooceny

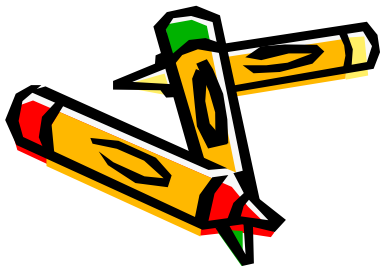
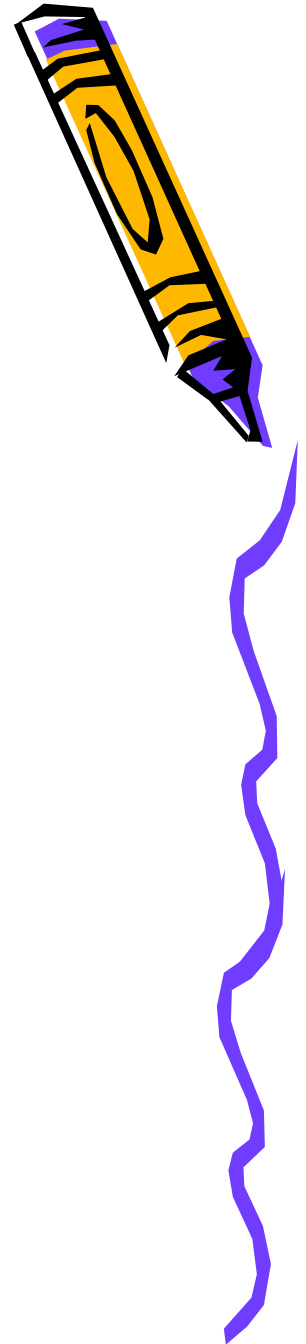

•uczenie samodzielności, ale też
przypominanie, że dziecko zawsze
może liczyć na naszą pomoc

A przede wszystkim nasza
postawa:

- nie straszmy dziecka szkołą
- wypowiadajmy się pozytywnie o szkole, uczeniu się
- pokazujemy swoim przykładem, że uczenie się jest ważne i ciekawe

Dziękuję za uwagę.

